

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Lähtökohtaisesti laskentaan tuo ongelmaa, että valtionosuusjärjestelmässä tarkastellaan vain vuosia 2021 ja 2022. Mainittuina vuosina kunnat ovat saaneet merkittävät koronakorvaukset ja näiden kirjaaminen soten tuloihin vääristää todellisia sote-kustannuksia.

Hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmän tulisi toimia niin, että vuoden 2023 hyvinvointialueiden rahoitus vastaa kunnista ja kuntayhtymistä siirtyneitä toiminnan kaikkia ja tosiasiallisia kustannuksia.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Nämä ovat perusteltavia ja otettava huomioon, mutta eri alueilla on vaihtelevasti muitakin merkittäviä virhe-eriä, johtuen hyvinvointialueelle siirtyneiden toimintojen hyvinkin erilaisesta järjestämisestä. Asetuksessa tulisi ottaa huomioon myös muut mahdolliset olennaiset ja kertaluontoiset erät, joilla on merkittävä vaikutus tilivuosien 2021 ja 2022 laskelmiin. Kaikkia merkittäviä tilinpäätöksiin vaikuttavia eriä ei välttämättä pystytä tunnistamaan asetustekstissä. Näissä tapauksissa ei ole tarkoituksenmukaista, että asetukseen kirjattu liian täsmällinen ja tarkkarajainen sanamuoto estäisi yksittäisen olennaisen tilinpäätöslaskemiin vaikuttavan erän.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Valtion myöntämät koronatuot ovat pienentäneet sosiaali- ja terveystalouden nettokustannuksia.

Ensiksi, valtio on korvannut kunnille koronan hoidosta aiheutuneet kustannukset, ja tuet on huomioitu toimintatuottojen puolella, nettokustannuksia vähentäen. Koronan johdosta palvelutuotantoa kiireettömän hoidon osalta on jouduttu rajoittamaan erityisesti vuonna 2021 ja resursseja on siirretty koronan hoitamiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon resurssin siirryttyä koronan hoitoon kiireettömää hoitoa on jouduttu lykkäämään. Tämä on pienentänyt muun sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Tämän vuoksi siirtyvien kustannusten osalta laskennan pohjana ei tulisi käyttää vuosien koronapandemian aikaisia kustannustietoja (2020-2022). Lisäksi, koronapandemian aikaan kiirettömän hoidon lykkääminen on aiheuttanut merkittävän hoitovelan hyvinvointialueille. Siirtyvät kustannukset eivät huomioi hoitovelkaa.

Huomioita tarkistettavista palveluista

Palveluluokkien osalta tulee huomioida ja tarkistaa erityistä huolellisuutta noudattaen: Opiskelijakuraattorit ja psykologien, kuntouttavan työtoiminnan, yleishallintopalvelujen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijoiden palvelujen tuki, työterveyshuolto sekä palveluluokka/tilastoitu erä muu sosiaali- ja terveystoiminta. Palveluluokkiin tehdyt kirjaukset vaihtelevat merkittävästi Etelä-Savon hyvinvointialueen alueen kunnissa.

Hyvinvointialueiden rahoituslaskelmissa tulisi ottaa huomioon myös valtioneuvoston asetus kunnan ja hyvinvointialueen välisen siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023-2026.

Itä-Suomen alueella muusta maasta poikkeava laskelmia erityisesti vääristävä erä on ISLAB-liikelaitoskuntayhtymän purkautumisesta johtuvat kirjaukset TP22 yhteydessä. Tämä purkautuminen tuli tehtäväksi vain ja ainoastaan lainsäädännössä olleen ”valuvian” vuoksi. Ongelma koskee Pohjois-Savoa, Etelä-Savoa ja Pohjois-Karjalaa.

Mikäli hallinto-oikeus määrää Etelä – Savon ja Pohjois – Savon maksamaan Vaalijalan ylijäämät kunnille muodostuu ylijäämien maksamisesta merkittävä kuluerä, jota siirtolaskelmat eivät huomioi.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks mielestänne oikea?

Pienen väestöpohjan alueilla kynnyks voisi olla pienempikin.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Oikaisumenettely malli voi olla ehdotuksen mukainen, mutta vaatii tilinpäätösten läpikäyntiä ja erityistä huomiota edellä mainittuihin ongelmakohtiin. Tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että kunnilla ja hyvinvointialueilla on esitetty kommentointimahdollisuus laskelmaluonnokseen.

6. Muita huomioita.

-

Tiirikainen Tiina
Etelä-Savon hyvinvointialue